Колько ніколи не горнувся до Петра Джуса, а це віднедавна усе частіше став забігати до нього, і то неважко прикинути, коли саме він прив'язався до Джусового двору — відтоді, як Петрів батько привіз цілу гору соснових дощок з пилорами, пахучих та жовтих, таких, що аж світилися вони, і навіть за хмарної днини здавалося, начебто на Джусове подвір'я латочка сонця падає. І як прибіжить Колько до Петра (завжди з бляшаночкою з-під консервів), то повсідаються вони на дошках та й балакають, а тоді вже Колько починає:

— Петь, чуєш, Петь? Можна, я трошки?..

— Ти ж учора набрав оно скільки.

— Та... ще тре.

— Він що, їсть її? — Джус починає душитися сміхом, хоча йому, може, й не смішно; він завжди отак силувано хіхікає (усім на злої), аж червоніє од натуги, а оскільки те й робить, що вичавлює з себе сміхи, то червоний повсякчас.

— Ти ж знаєш, Петь,— Колько серйозно дивиться у чорні щілини Джусових очей,— йому до скрипки треба. Ну, там... до струн, смичка.

— Та знаю,— не сміється, а крекче Джус, і голос його через те потріскує, мов суха бадилина у грубці.— Мати твоя дрова рубає, а він сидить збоку та на скрипці чирги-чирги. Мати гех-гех, а він чирги-чирги.

— Він слабий,— каже Колько.— Йому у війну...

— Ну да, слабий,— перебиває Джус.— Приймаки всі такі. Ось побач, твоя мати й цього вижене.

— Він хороший.

— Еге ж, думаєш, їй та скрипка нужна? їй аби дров хто врубав. Та води приніс.

— То можна, Петь?

— Здирай, хіба мені що.

Колько дістає з кишені саморобного ножика з дерев'яною колодочкою (дід Микитенко у кузні викував) і придивляється до соснових дощок — де проступила живиця. Потім зішкрібує чорненьким лезом жовті, як віск, крапельки — і в бляшаночку. Він уже й не чує Джусового хіхікання. Звик. Та й не про те зараз думка в Колька. Бо він щось знає. Таке, що аж.

— Це як по-чесному,— каже Джус,— то ти мені й винен.

— Що?

— Ну, батько ж мій дошки за гроші купував, так?

— Так.

— А живиця звідки виступає? З дощок, так?

— Ну...

— От тобі й "ну". Пора б уже й котикові щось принести.

Джус душе любив котика свого череп'яного із щілинкою поміж вушок і то де не знайде копійку, відразу її до котика несе. Раз був надибав у кущах поза вигоном гніздо, повне яєць,— чиясь курка

відбилася од двору і неслася там, то так розбагатів, як здав ті яйця у лавку, що після того те й робив, що нишпорив по всіх кущах на кутку, і навіть бур'яни повитолочував на пустирях. От як йому кортіло ще більше розбагатіти. А Колько спершу й не здогадався, чому це Джус такий щедрий, здирай, каже, хіба мені що. Тепер же, бач, заспівав якої. А чим же Колько з ним розплатиться, як він ще па гроші не робить?

— А ти ж як думав? — Джус уже не сміявся, але очі його звузилися ще дужче і полискували, мов леза ножа.— Щоб тобі усе на дурничку? Дулі! Ти од мене не викрутишся.

Бляшанка легенько затремтіла в Колькових пальцях, і він заховав руки за спину.

— Чого ти, Петь?.. Ми ж... Я...

— Що ти? Що ти? Знаємо вас! Тільки й дивитесь, де б хапнути на дурничку.

— Я...

І тоді Колько зважився.

Зважився показати Джусові те, про що раніше боявся навіть заїкнутися, бо Джус пташок чомусь недолюблював, особливо ж горобців, яких мав за великих ворогів своїх, що соняшники видзьобують на городі і черешні, та й чого вони тільки не нищать, казав Джус. Казав так і дер горобині гнізда де тільки міг — у стрісі, в норах, у дуплах, і сильно казився, якщо не міг витягти горобенят із дупла глибокого; тоді штурхав туди паличкою й примовляв: "А будете? А будете?" І лице його червоніло від злості і втіхи.

Ні, Колько йому ніколи б не показав того птаха, аби міг чимось іншим розплатитися за живицю, але що ж тут поробиш, як соснового лісу коло

їхнього села немає, вони ж з приймаком-скрипалем ходили шукати — нема, і той так тоді засмутився, що Колько поклав собі будь-що роздобути її.

Але до лісу вони ходили не марно, бо де б це ще Колько знайшов собі птаха такого — завбільшки, як ворона, і чорнющий, як ворона, і дзьоб широкий, міцний, наче викуваний із заліза, і крила великі, тільки от не літає, бо це і не ворона зовсім, а крук, пташенятко крука, через те й не літає, маленьке ще, а як виросте, то буде велике-велике, немов орел, і таке дуже, що й Колька зможе взяти на крила і понести далеко за гори й ліси, у тридев'яте царство... Лиш треба його доглядати, леліяти, привчати змалечку, тоді воно, як виросте, воздасть сторицею, бо це ж "рук — птаха рідкісна.

Сиділо собі під кущем ліщиновим, і Колько першим його угледів, пальчиком показав: "Дивіться, оно ворона", і вони підійшли геть близько, а птах не втікав, покірно дивився на них напівприплющеними сонними очима, опираючись на розтулені крила, паче на милиці. Скрипаль нахилився над ним, погладив — не втікає. "Е, Колю, воно й не ворона,— каже.— Це крук, тільки маленький. І звідки він тут узявся? Бери його додому, годуй, доглядай, то побач, що буде".

Колько хоча трохи й боявся, але взяв птаха на руки і вже з того, який він гарячий, відчув, що це справді птах незвичайний; Колькові зробилося жарко в долоні від крил того птаха, і ще йому якось моторошно зробилося, але ж поруч був скрипаль, то він не боявся і ніс маленьке крученя аж додому, притискаючи його гаряче тільце до грудей, і щось незбагненно голубе, щось таке золоте переливалося в Колька від пташиного тепла, що він і незчувся, як уперше в житті промовив те слово "тату", чи то воно само зірвалося з вуст:

"Тату, та', а скільки він ростиме?"

Колько забіг наперед і зазирнув скрипалеві в очі. Той ураз зупинився, губи йому сіпнулися, і від того, мабуть, затремтів і голос:

"Птахи швидко ростуть".

А вдома, тільки-но зайшли в хату, а мати назустріч: "То це мені мало вас двох на шиї, а ви ще й ворону притягни!"

"Мамо, це не ворона, це крук, тільки маленький, ось хай-но він виросте..." — "Ану, ступай з ним із хати! Де хоч дівай, а сюди не неси".

"Ма', це ж крученятко..."

"Ти більше його слухай, то він тобі ще не такого накаже",— розсердилася мати і більше й не глянула на птаха.

Тоді Колько пішов у повітку, витрусив із картонного ящика всілякий мотлох і посадив туди крука, насипав йому пшінця і мисочку з водою поставив, але крук не схотів ні їсти, ні пити — може, тому, що дуже малим пташеням був, а мо', через те, що звик до харчів якихось незвичайних, на те ж він і крук — птаха рідкісна. І ще Колько подумав, що, мабуть, йому скоро тісненько стане у цьому ящичку, але хай, тоді й мати побачить, що це за птаха, і можна буде прилаштувати його де хоч.

Отак міркував собі Колько і ні-ні та й забігав раз у раз у повітку — на крука глянути, наче не вірилося йому, що такий птах у них живе. І кортіло ж Колькові показати його комусь, похвалитися, та батько — через крука ж і лягло на душу приймака-скрипаля батьком звати — казав, що ие треба, бо це ж не посмітюха якась, а бач що.

І сидів батько день у день на призьбі та все на скрипці вигравав (така та музика мила-люба Колькові була, бо в селі їхньому більше ніхто й не мав скрипки; на гармошці грали і Майсак кривенький, і брати Комедії — не грала гармошка у їхніх руках, а наче словами проказувала,

ще й на бубнах вибивали, як весілля у кого чи ще який празник, а скрипку тільки в кіно і бачили).

Тепер і Колько став триматися хати, усе коло батька крутиться, а раніше, коли його не було, гасав на вигоні цілими днями або в ставку викисав, доки не посиніє. А то якогось дня біжить додому після купелі, аж тут його Джус перестрічає на вулиці та: "А там тобі мати знов батька привела, кажуть, аж із Мизинівки. Та й не сам прийшов, а з скрипкою, ги-ги-ги". Колькові тоді якось тісно у грудях зробилося, не знав, чи радіти, чи що, то зайшов на подвір'я, став під тополею (у їхньому дворі єдина на все село тополя росла), а в хату боїться заходити, хоч і кортіло дуже на скрипку глянути. Отак стояв, стояв, коли чує — музика з хати долинає, тоненька така, весела, немає чого боятися. То Колько тоді — в хату. А там за столом уже й дід Микитенко з бабою Христею, і мати у новій квітчастій хустці, і... він — одсунувся з табуреткою насеред хати, приклав до підборіддя скрипочку й висотує з неї тоненькі деренчливі голосочки. А як угледів Колька, то опустив скрипку, наче засоромився, і так якось лагідно дивиться, дивиться жовтими очима (білки в нього жовті були) та каже: "Я б його де хоч упізнав. Викапана мати". А мати: "Колюню, йди осьо на полуничок, ми тобі з базару принесли". Улесливо так сказала, і після того вона ще днів скільки улесливо говорила, а вже пізніше почала гримати і на Колька, і на батька... А тепер ще й на крука. Ну, хай на батька за те, що слабий та до роботи не вдатний (зате ж он добрий який!), хай на Колька посвариться, що загуляється коли там, а на крука за що? Він же не сидить ні в кого на шиї, не їсть нічого, малий іще, а це Колько покаже його Джусові, то й грошей не треба давати за живицю.

— Петь, чуєш, Петь? Я тобі щось покажу, тіки нікому не кажи, добре?

— А що?

— Крука.

— Якого крука?

— Ну, птаха такого.

— Бреши більше.

— Та ні, справді. Тіки він ще маленький. Але як виросте...

І Колько не втримується і дорогою додому розповідає Джусові геть усе. Він знає, що про це краще б змовчати, у Джуса погане око, ще спристрітить, але нетерплячка висотує з Колькового язика таємницю, наче смичок музику із скрипки.

— Вій виросте і буде великим, як орел, і тоді...— Колько запинається, йому не стачає духу, щоб розказати, що буде потім.

Та ось уже і повітка. Колько тихенько прочиняє двері і, приклавши пальця до губ, навшпиньки, щоб не злякати птаха, підходить у куток, до картонного ящика. Джус теж посапує вже притишено, бо бачить, Колько не бреше.

Крук, як і раніше, куняв, обіпершись на розчепірені крила, приплющені очі ледь ворухнулися од світла, що вдарило косинцем у відчинені двері. І ні зерно, насипане Кольком, ні вода в мисочці — не займані.

Джус присів навпочіпки і тицьнув пальцем у крукового дзьоба, однак той і не глянув на нього. Лиш важко зворухнув крильми.

— Та який же це крук! — аж крикнув спересердя Джус.— Це ж проста собі ворона, ще й слаба до того.

— Е ні, Петь, ти що? Це крук, тіки маленький. Він ще зовсім пташенятко, через те й на ворону схожий.

— Бреши.

— Батько ж знає, він був на війні, то там, каже, десь далеко, за гряницею, бачив таких.

— Батько-батько... Нехай не свистить ваш приймак. Де б це в нас тому крукові взятися.

— Та їх було повно колись і в нас. Тіки вивелись.

— Ну да, оце один вас шукав,— Джус уже покректує здушеним смішком.— Взяли десь слабу ворону, ще й брешуть. Свистуни.

— Та ні, Петь. Он дід Микитенко дивився, то й він каже, що це крук, — тут Колько і справді вже трохи підбріхує, бо дід не бачив птаха, але ж треба якось втовкмачити в Джусову голову, що це ніяка не ворона.— Воно ж іще пташеня, вважай пуцьвірінок...

— Ну, може, не ворона,— поступається Джус,— а кібець маленький.

— Який там кібець!

— Я ж кажу, молоденький кібчик.

І тут Колько помічає, як жадібно звузилися Джусові очі. Він схилився над птахом і помацав його за лапки.

— Нічогенькі пазурі... А знаєш... У Лисянці... ну, знаєш, мабуть, що кібець — хижак, еге? Так от, у Лисянці приймають кібцеві лапки... по п'ятдесят копійок.

— Ти що, здурів? — вигукнув Колько, аж крук з переляку стрепенувся і заковзався на крилах.

— Чого ти? Хіба я що? Кажу як є.

— А до чого тут кібець?

— Це я так, щоб ти знав.

— Ходімо звідси, нехай не лякається.

— Хіба він розбира людську мову?

— Він боїться голосу,— каже Колько і легенько підштовхує Джуса до дверей.

— А-а-а... Ну, ти приходь по живицю. Мені не шкода.

Джус чимчикує додому і, видно, таки повірив, що це крук. Бо за гроші — ні слова.

А Колько тим часом біжить до хати з бляшанкою, щоб батька порадувать, і на порозі стрічається з матір'ю. Вона сердита. "Щоб і духу тут твого не було!" — гукнула і ніби й не помітила Колька, пішла собі надвір, високо закинувши голову.

Він боязко переступив поріг, дивиться — а батько скрипку ховає у продовгуватий потертий чемоданчик, пальці йому тремтять — такі жовті, а нігті немов синькою підсинені, й очі також жовті, і від того погляд у батька якийсь гарячий, аж пече. Глянув на Колька, побачив бляшаночку з живицею у його руках і всміхнувся — та так гірко, що Колькові лице зашкарубло, і він не зміг усміхнутись до батька, лиш дивився на нього незрушно, й очі Колькові важчали, важчали... Тоді

батько підійшов до нього, погладив по голові — рука легенька така, немов то вітерець скуйовдив чуприну, і не сказав, а зітхнув словами: "Хороший ти хлопчик ростеш... Хороший". А потім узяв чемоданчика з скрипкою і мовчки пішов з хати, і Колько серединкою серця відчув, що більше його не побачить. Вискочив услід за поріг:

— Тату, куди ви?

— У Мизинівку.

— Не йдіть!

— Треба, синку.

— Ви більше не прийдете. Я знаю!

— Прийду.

— Не обманюйте, тату! — раптом закричав Колько, підбіг до нього і вхопився за потертий чемоданчик.— А скрипку навіщо взяли?

— Мене довго не буде. А ти будь розумненьким. Та крука гляди, чуєш? Щоб коли я повернуся, то з ним усе добре було.

— Я проведу вас,— сказав Колько.

Батько пішов не до шляху, а попрошкував у Мизинівку пішки, через поле, і дорогою Колько дивувася, чого це він рушив пішака, як йому так важко: пройде трохи і пристоює, поклавши на груди руку. То було все щось розказує, а це мовчить і пече Колька очима. Або й зовсім одведе їх убік і тільки зітхає. А як показався попереду ліс, то сказав, щоб Колько вертався додому, бо мати не знатиме, де він подівся, і знову лаятиме. Колькові було все одно, нехай лає, як така злюща, що батько ось

надовго іде від них, а вона здиміла з дому. Однак вернутись вернувся, бо йому важко було від батькового мовчання... "Глядіть же, довго там не баріться",— сказав і побіг додому, та все озирався, озирався, аж поки батька не приховав ліс, такий темний оддалеки, що Колькові здалося, ніби в ньому настала вже ніч. А до ночі ж іще було далеченько, у небі висіло біле сонце, і Колько глянув на нього й заплющився — в очах стало червоно, гаряче. Так він ще трохи постояв, потім щодуху помчав на тополю, що височіла у їхньому дворі. Він би, може, й не поспішав додому, аби не крук. А так — прибіг й відразу в повітку.

Птах уже й не сидів, а лежав, припавши грудьми до дна ящика, розпростерши крила, і пшоно, і вода так само зоставалися не торкнутими. Колько схилився над ним, легенько погладив пальцем сірого дзьоба, але крук навіть не відкрив очей, тільки ледь-ледь ворухнув зморщеними повіками.

"Дурненький мій,— заговорив Колько,— тебе що, як маленьку дитину, тре' годувати, га? Чи ти захлянути хочеш?" Він розтулив крукові дзьоба, узяв пучку колючих пшонин і вкинув йому в рот. Але крук не ковтав пшона, і навіть коли Колько линув йому з мисочки води, то вона не потекла в червоне птахове горло, а вихлюпнулась назад разом з дрібними зернятками. І тоді Колько зрозумів, що тут щось не те, десь тут коло крука ходить якась біда, і він почув навіть її дихання — холодне та вогке, немов із льоху війнуло. Треба у когось питати поради — і хто б це йому підказав, як воно й що. Може, цьому птахові їсти щось інше треба давати, але ж диви — і води не п'є, а вода для всіх однакова. Ні, Колько таки піде узавтра й про все розпитає, він уже знає, до кого треба йти, авжеж, до Кіндрата Павловича, до того вчителя, що старшокласникам зоологію читає. О, той про всяких птахів і звірів що хоч скаже, ще краще за лікаря. Колько бачив у школі кімнату Кіндрата Павловича, то там яких тільки пташок немає! Синиці, дятли, ворони, і навіть орел один є, невеличкий, правда, сірий степовий орел, але ж є. Очі в нього блискучі, немов ґудзики, бо неживий той орел, як і всі пташки, що там є; Кіндрат Павлович опудала з них поробив, але такі ловкі, що куди там! — геть як живі стоять, по очах лиш і видно, що

мертві. І то Кіндрат Павлович указочкою тикає на тих пташок і старшокласникам все чисто розказує про них: що яка їсть, де живе, які яєчка несе... та чого він тільки не знає, цей Кіндрат Павлович.

Він пораїть мені що й до чого, думав Колько, уже лежачи в ліжку, і все вище натягував на себе ковдру, бо щось не міг зігрітися, так, наче ота біда, що ходила коло крука, дихала холодом і на нього. І тільки-но заснув, як відразу вродилося небо над Кольком, та таке темне, захмарене, а в ньому ширяв велетенський чорний птах і все кружляв над селом та зирив скляним оком на їхню повітку. Чи не батько малого крученяти шукав своє дитя, щоб забрати в далекі краї?

Прокинувся він рано-ранесенько, ще, мабуть, ніколи так рано не прокидався, й мерщій побіг у повітку. Глядь— а він, крук, лежить уже на боку, підібгавши під себе лапки, й не ворухнеться; очі склеплені жовтими повіками, наче хто воском їх заліпив,— і збагнув тоді Колько, що вони вже ніколи не розплющаться, і кинувся до птаха, пальцями його торкнув, щоб сказати собі: "Брехня!" — але крук був холодний і закоцюблий, немов цілу ніч на морозі пролежав. Колько злякано сіпнув рукою назад, однак холод так і лишився у пучках — ворушився колючими мурахами...

Колько й не пам'ятає, що з ним далі було, не пам'ятає, як вискочив із повітки і щось закричав до неба — не кричав, а клекотав по-пташиному, а потім сто разів казав сам до себе: "Брехня, брехня..." — і сміявся, та то йому лиш здавалося, що сміється, який же то сміх, як сльози котилися з Колькових очей, і сонце кришилося в тих сльозах на дрібнесенькі скалки, а він усе повторював: "Брехня, брехня", аж поки не знеміг од розпачливих зойків — і затих.

— Занеси закопай його,— сказала мати.— І не мороч нікому голову.

Колько мовчав.

— Я ще зразу побачила, що воно слабе і не житиме. Напоумив же він тебе, щоб до хати тягти всяку нечисть.

— Це ви, ви винні! — зірвався на крик Колько.— Він через вас пішов! Він би знав, що робити.

— Дурненький,— одказала мати.— Знайшов, за чим побиватися.

— Дурненький, а крука не закопаю, ясно? — сказав Колько по-дорослому, і тієї миті він справді скидався на дрібного дорослого чоловічка, наче ураз постарів.— Не закопаю, так і знайте! І не ждіть.

— Ну, то він тобі ще й засмердиться.

— Ні! — сказав Колько.— Не діждете.

І тут йому спало на думку: навіщо ж закопувати крука, якщо він, мов живий, стоятиме у кабінеті Кіндрата Павловича, сто літ стоятиме, і всі дивитимуться, дивуватимуться на нього й казатимуть: "Диви, диви, це ж крук, отой птах, що прилетів з далеких країв, а Колько знайшов його, доглядав, леліяв..."

За мить Колько йшов уже до Кіндрата Павловича. Він ніс крука, замотаного в ганчірку, щоб не так чути холоду, який, однак, проступав до Колькових рук, і його тіло бралося сиротами, а вранішнє сонце не зігрівало, так — світило собі хтозна й навіщо.

Дорогою Колькові траплялися люди, і він вітався з ними тихенько, не підводячи голови, щоб часом ніхто не почав розпитувати, що там у нього та куди оце він поспішає.

Поминув школу, а там уже й хата Кіндрата Павловича була поруч, та Колькові зробилося чомусь боязко: це ж тобі не з дідом Микитенком балакать, що ось, мовляв, так і так, діду, зробіть те і се, це ж учитель.

Правда, хлопці казали, що він дуже добрий учитель, веселий і не прискіпливий, та й з лиця видно, що чоловік хороший — Колько ніколи не бачив його набурмосеним. Кіндрат Павлович, мабуть, ого як зрадіє, бо де б же він ще узяв такого птаха, це ж не якась там посмітюха...

А ось і хата його, чепурненька така, як і сам Кіндрат Павлович — завжди виголений, кругленьке лице аж лищить, і від того здається, наче він весь час трішки посміхається.

Колько підійшов до дверей, постояв, постояв, потім легенько постукав зігнутим пальцем. Підождав трохи, крадькома глипнув по боках і знов постукав. У хаті почулися кроки, Колько набрав повні груди повітря і тримав його, поки не відчинилися двері.

На порозі стояв учитель. Він був у синій майці, чуб скуйовджений, наче зі сну, а на обличчі бігала здивована усмішка,— і це Колька підбадьорило: чоловік як чоловік.

— Добрий день,— по-шкільному привітався Колько.

— Та воно ще таке, як ранок,— Кіндрат Павлович позіхнув і прикрив долонею рота.

Колько трохи розгубився.

— Я...— він опустив очі.— Тут ось...

— Ну, що там у тебе? — лагідно спитав Кіндрат Павлович.

— Та хотів... щоб... ну... я...

— Ну-ну, показуй,— підохотив учитель.— Що там таке?

— Тільки ви не подумайте,— швидко заговорив Колько,— не подумайте, що це щось... Ну, та самі побачите, це — крук.— І розмотав ганчірку.

— Гм...— Кіндрат Павлович порився у своїй чуприні, потім легенько поворушив волосся на грудях, що кучерявилося у вирізі майки.— Гм...

— Я знайшов його в лісі, і він жив у мене, але ж це птах рідкісний, то хтозна, як його доглядати,— виправдовувався Колько.— От він і вмер.

— Ай-яй-яй.

— Якби ж я раніше був до вас прийшов, то ви б мені розказали, що йому треба, а так...

— Так, пізненько ти прийшов.

— Я ж думав, що він піддужа.— Колько тримав птаха на долонях і не зводив з нього очей, ніби говорив усе це крукові, а не вчителеві.— А тепер, думаю, що коли вже умер, то хоч... ну, у вас же стоять там всякі пташки, а крука нема. Немає ж?

— Нема.— Кіндрат Павлович теж дивився на птаха і все ще усміхався, а Колько думав, що йому ж і не смішно зовсім, то в нього звичка така — ледь-ледь усміхатися, добрий він чоловік, того й лице таке добре.

— То, може, ви і його заспиртуєте?

— Ах, ти ось про що! — нарешті дібрав Кіндрат Павлович.— Ясно, ясно.— Він знову порився в чуприні й сказав: — Заспиртувати не штука, але ні у нас уже є ворона. І не одна.

— Яка ворона? — не зрозумів Колько.

— І така, як оце в тебе, є.

— Це ж крук, тіки маленький. Хіба ви не бачите?

— Ні,— Кіндрат Павлович похитав головою і знову прикрив долонею рота.— Це звичайнісінька ворона. Воронус вульгарус, як то кажуть.

— Та ні...

— А крук, якщо хочеш знати, теж із роду воронячих, гайворон... У нас є такий екземпляр.

— Ви...— Колькові в очах стало червоно, ніби він заплющився і глянув на сонце.— Ви не...

— Піди закопай її. Хороший ти хлопчик,— сказав Кіндрат Павлович і зачинив двері.

"Та вони всі подуріли",— прошепотів Колько. Він знову замотав крука в ганчірку і рушив додому, пригортаючи його до грудей, наче хотів одігріти птаха своїм тілом, вдихнути у нього живе тепло. А ще вчитель називається. Хороший ти хлопчик, каже. Колько й так знає, що він хороший, бо ніколи не закопає крука в землю. А ви який, Кіндрате Павловичу? І чому ви кажете Колькові ті слова, що тільки батько міг казати, га? Краще б мовчали уже, якщо нічого не знаєте, чули? А те, що цей птах може вирости у тисячу разів більший за вашого орла,— теж не знаєте? Ні? То що ж ви тоді знаєте? А батько знає. Він усе знає. Тільки його зараз нема.

Колько зайшов на своє подвір'я і поклав крука під тополею, ще й оглянувся довкола — чи ніхто не бачить його? А таки бачить, он Джус уже де не взявся коло воріт, махає йому — йди сюди, проте Колькові не

до Джуса, пришелепок він, теж тільки лапки й побачив у крука, йому лише п'ятдесят копійок у голові, то нехай іде собі геть, а Колько зараз піде у хату й напише батькові листа. Як це він раніше не здогадався, адресу ж знає — село Мизинівка, а там сідай і пиши: отаке й таке діло, приїжджайте, тату, бо з круком погано. А батько все зробить, так зробить, що Кіндратові Павловичу й не снилося.

Матері не було вдома, ніхто йому не заважав. Колько вирвав із зошита чистий аркуш паперу, вставив у ручку нове перо і заходився виводити охайненькі, як у прописі, літери:

"Добрий день, тату!

У нас получилась біда. Умер крук. А ви казали, щоб я глядів його. А він умер. Тату, приїжджайте скоріше до мене. Ви ж усе знаєте, як далі бути. Ми його заспиртуємо. Чуєте, тату? Тіки не йдіть пішки через ліс. Бо так довго буде. А їдьте на машині, о. Дуже вас жду".

Колько покусав кінчик ручки, мізкуючи, що б його ще таке написати, аби тато послухався і негайно приїхав. Усі слова йому здавалися якимись бідненькими, і тоді Колько набрався духу і внизу дописав швидкими незграбними каракулями:

"Якщо ви, тату, не приїдете, то я візьму і заріжуся".

Звісно, Колько такого не зробив би ніколи, але ці слова неодмінно покличуть батька додому. Так що зостається лише вкинути листа коло пошти у скриньку і бігати до шляху виглядати... А крук тим часом... І тут Колько згадав, що птах лишився під тополею. Він притьмом вискочив з хати — й обімлів.

Крука не було.

Колько кинув очима туди, сюди — нема.

Ганчірка лежала під тополею, нею ворушив вітер, а птаха не було й близько, і ні в дворі, ні на вулиці, ніде — ні лялечки. Темно-гаряча пелена впала Колькові на очі, і спершу його пронизав крижаний страх, а потім огорнула нестерпна радість: бо спершу здалося Колькові, немов тополя зашелестіла дрібненьким листям і хмара на сонце набігла, а потім він здогадався, що то ж птах велетенський здійнявся у небо і сонце заступив широчезними крилами, ще й зашумів ними, мовби тополя шелеснула під дужим повівом вітру...